

[Lilli Gyldenkilde]

Hvorfor skulle vi så have denne debat? Den eneste virkelige grund til, at vi netop nu skal have denne redegørelsesdebat, er vel et løfte, der skal indfries til LO. Nu, da alle kan se, at det er lykkedes at få overenskomstforhandlingerne i hus uden de store omkostninger for erhvervslivet, opfylder man løftet.

Når jeg siger dette, er det, fordi jeg synes, at debatten om overskudsdeling eller ØD, som det jo oprindeligt hed, er skadet så utroligt på forhånd på grund af den tætte sammenknytning med løntilbageholdenhed. Hvor den i 1979 blev brugt i en indkomstpoltisk sammenhæng, som SF protesterede imod, bruges den nu som en slags lokkemad oven på tilbageholdenheden fra arbejdernes side.

Læser vi redegørelsen, vil vi lægge mærke til, at man først beskriver, at nu har lønmodtagerne vist tilbageholdenhed, og nu må de have noget til gengæld, nemlig overskudsdeling. For det andet står der, at erhvervslivet mangler kapital til investering i arbejdspladser, hvilket jeg skal vende tilbage til. Det sidste er sikkert ubegribeligt for de lønarbejdere, der har fulgt med i den førte politik de seneste år, og i hvert fald ubegribeligt for alle dem, der har måttet se i øjnene, at deres realløn er faldet drastisk. Det er den dårligste tænkelige salgsteknik, man bruger overskudsdelingen i forbindelse med.

Det er ikke den vinkel, vi fra SF vil se det fra, og jeg skal advare stærkt imod at blive ved at fastholde den sammenhæng. Det, vi ønsker en debat om, er en reform, der giver lønarbejderne nye rettigheder, nye muligheder for indflydelse på deres hverdag på deres arbejdsplads, mulighed for at bryde arbejdsgiverens uidskrænkede ret til at lede og fordele arbejdet. Det er det vigtigste punkt for SF, og uden at det indgår i drøftelserne, kan SF ikke deltage.

Vi har for SFs vedkommende fremlagt vore synspunkter vedrørende en arbejdspladsreform, og jeg skal henviser til dem. Her skal jeg bare tage nogle af hovedpunkterne frem.

Jeg skal sige lidt om selve arbejdspladsdemokratiet. Tiden må være inde til, at vi begynder at tale om varetøret for de ansattes valgte repræsentanter i afgørende spørgsmål vedrørende produktionens indhold og tilrettelæggelse samt sikkerhedsbestemmelser. Når det er så magtpåliggende for os at få det

med, er det, fordi der i socialdemokratiets overskudsdelingstanker ligesom er en underforståethed. Det påstås, at overskudsdeling automatisk medfører øget indflydelse. I SF mener vi ikke, at hvis blot lønmodtagerne får del i overskuddet og det genplaceres i virksomhederne, så fører det til indflydelse. Det kan faktisk lige så godt gå den anden vej, nemlig at de ansatte så ikke stiller krav om f.eks. godt arbejdsmiljø osv., fordi der bliver et vist sammenfald af interesser med virksomheden. Det er en angst, vi på venstreflojen har, og som jeg synes er reel. Det er også medvirkende til, at vi må kræve, at den indflydelse, der tales meget om – ikke alene i overskudsdelingsredegørelsen her, men også i det tidligere forslag og også i de radikales forslag – må nedfældes. Det må nedfældes, hvad det handler om, sådan at ingen er i tvivl om, at det drejer sig om medbestemmelse.

For at illustrere tankegangen bag dette krav, og at det ikke er så fremmed, som det umiddelbart kunne se ud til på arbejdsministeren, skal jeg tillade mig at citere fra socialdemokratiets arbejdsprogram vedtaget på socialdemokratiets kongres 1980:

»Hensynet til at sikre medarbejderne sunde arbejdsvilkår, ufarlige produkter og bevarelse af det naturlige miljø må gå forud for opnåelse af størst muligt produktionsresultat, hvor målkonflikter opstår. Medarbejderne må inddrages i virksomhedernes beslutningsprocesser på alle niveauer for at styrke den demokratiske kontrol med, hvad der produceres, hvordan der produceres, og hvordan produktionsresultatet fordeles.«

Se, det var gode ord, og kunne de gode ord komme med, når vi skal drøfte det her rigtig seriøst engang, så ville det være helt fint.

Et af de andre hovedpunkter, der skal siges et par ord om fra min side, er debatten om den centrale fond. Socialistisk folkeparti mener, at det er af allerstørste vigtighed, at den fastholdes. Ellers bliver en reform blot til virksomhedernes kamp med alle. Vi har intet ønske om, at lønmodtagerne skal deltage i denne alles kamp mod alle. Det solidariske princip må fastholdes.

Fra de borgerlige partiers side har man fremstillet den centrale fond som det store dyr i åbenbaringen, og dermed er den faktisk lagt for had. Det er der ikke noget underligt